

SEZAI KARAKOÇ'UN ŞİİRLERİNDE GÜL SAĞNAĞI

Prof. Dr. Mustafa KARABULUT

ORCID: 0000-0001-6259-0868

Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET

Türk edebiyatının önemli isimlerinden Sezai Karakoç, sadece şair değil, aynı zamanda yazar, düşünür ve siyasetçidir. Karakoç, Türk şiirinde özgün bir şair olarak bilinir. II. Yeni Şiiri içerisine dahi edilse de izlek/tema bakımından farklı bir yolda devam eder. Şairin düşünce dünyası “Diriliş” kavramı üzerine şekillenir. Onun şiirinin en belirgin özelliklerinden birisi metafizik algıdır. Modern şiir dilini kullanarak şiirini metafizik temellere oturtan şair, imge dünyası bakımından da dikkat çeker. Onun şiirlerinde öne çıkan imgelerden biri de “gül”dür.

Gül, İslam medeniyetinin olduğu kadar Türk edebiyatının da önemli unsurlarından biridir. Sezai Karakoç’un şiir kitaplarının girişinde “sağnak” kelimesi yer alır. Karakoç, sağnak sözcüğünü “yağmur”, “bereket”, “arınma” ve “diriliş” manalarında kullanır. Sezai Karakoç’un şiiri ‘gül’dür, bile diyebiliriz. O, gül’ü merkeze alarak şiirini gül ile süslemiştir. Gül rengi, şekli ve kokusu bakımından da çeşitli benzetmelere konu teşkil etmiştir. Bunların başında onun her yönüyle Hz. Peygamber’e benzetilişi gelmektedir. Yûnus Emre’nin, “Çiçek eydür ey derviş gül Muhammed teridir” mısrasında ifade ettiği gibi gülün kokusunu Resûl-i Ekrem’in terinden aldığına inanılır. Halk arasında, “Gül koklamak sevaptır” sözü de daha çok bu çiçeğin Hz. Muhammed’in sembolü olmasından kaynaklanmaktadır.

Sezai Karakoç, geleneksel şiirde olduğu gibi gül imgesiyle sembolize ettiği en önemli şahıs Hz. Muhammed’dir. Bu geleneksel imge Karakoç’un şiirinde aynı zamanda dini bir imgeye dönüşür. “Gül Muştusu” isimli şiir buna örnektir. Şair, çağdaş bir mesnevi örneği sayılabilecek “Gül Muştusu” şiirinde “diriliş” fikrinin gül imgesi ile birlikte Peygamberimizden gelecek yardımla gerçekleşebileceğini gösterir bize. Şairin arzuladığı, bir gül mevsimi; yani diriliştir. Bu çalışmada amaç, Sezai Karakoç’un şiirlerindeki gül imgesinin nasıl kullanıldığını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Sezai Karakoç, şiir, gül, imge.

A SHOWER OF ROSES IN THE POEMS OF SEZAIKARAKOÇ

ABSTRACT

Sezai Karakoç, one of the important names of Turkish literature, is not only a poet but also a writer, thinker and politician. Karakoç is known as an original poet in Turkish poetry. II. Even though it is included in his New

Poetry, it continues in a different way in terms of theme / theme. The poet's world of thought is shaped on the concept of "Resurrection". One of the most distinctive features of his poetry is the metaphysical perception. The poet, who puts his poetry on metaphysical foundations by using the language of modern poetry, also draws attention in terms of the world of images. One of the prominent images in his poems is the "rose".

Rose is one of the important elements of Turkish literature as well as Islamic civilization. Sezai Karakoç's poetry books include the word "storm" at the beginning. Karakoç uses the word downpour in the meanings of "rain", "abundance", "purification" and "resurrection". We can even say that Sezai Karakoç's poem is a rose. He adorned his poem with roses by putting the rose in the center. Rose has been the subject of various analogies in terms of its color, shape and smell. At the beginning of these, Hz. He is likened to the Prophet. It is believed that as Yunus Emre expressed in the verse "Flower, o dervish, rose is the sweat of Mohammed", he got the scent of the rose from the sweat of the Messenger of God. Among the people, the phrase "smelling a rose is a good deed" is more common in the name of this flower, It is because it is the symbol of the Hz. Muhammed.

Sezai Karakoç, as in traditional poetry, the most important person symbolized by the rose image is Hz. Mohammed. This traditional image also turns into a religious image in Karakoç's poetry. The poem named "Gül Muştusu" is an example of this. The poet shows us that the idea of "resurrection" in the poem "Gül Muştusu", which can be considered as a contemporary example of masnavi, can be realized with the help of the Prophet together with the image of the rose. What the poet desires is a rose season; that is resurrection. The aim of this study is to reveal how the rose image is used in Sezai Karakoç's poems.

Keywords: Sezai Karakoç, poetry, rose, image.

1. GİRİŞ

Türk edebiyatının önemli isimlerinden Sezai Karakoç (22 Ocak 1933 Ergani, Diyarbakır - 16 Kasım 2021 Fatih, İstanbul), sadece şair değil, aynı zamanda yazar, düşünür ve siyasetçidir. Karakoç, Türk şiirinde özgün bir şair olarak bilinir. II. Yeni Şiiri içerisine dahil edilse de izlek/tema bakımından farklı bir yolda devam eder. Şairin düşünce dünyası "Diriliş" kavramı üzerine şekillenir. Onun şiirinin en belirgin özelliklerinden birisi metafizik algıdır. Modern şiir dilini kullanarak şiirini metafizik temellere oturtan şair, imge dünyası bakımından da dikkat çeker. Bir bakıma Karakoç'un birçok şiirinde Mehmet Akif ve Necip Fazıl Kısakürek'in izlerini görmek mümkündür. "Yapıtlarında özellikle şiir yaratımlarında başvurduğu yeni çağrışımlar, imgeler, onun sanat gücünü oluşturan bir öge durumundadır. Yoğun imge sağnağı Karakoç'un şiirlerine egemendir. İmge, şaire geniş bir manevra alanı yaratmıştır" (Yaşar, 2012: 265). Onun şiirlerinde öne çıkan imgelerden biri de "gül"dür. Gül, İslam medeniyetinin olduğu kadar Türk edebiyatının da önemli unsurlarından biridir.

2. ARAŞTIRMA VE BULGULAR

Sezai Karakoç'un şiir kitaplarının girişinde “sağnak” kelimesi yer alır. Karakoç, sağnak sözcüğünü “yağmur”, “bereket”, “arınma” ve “diriliş” manalarında kullanır. Karakoç'un her kitabı bir sağnak olarak karşımıza çıkar. Kitaptaki bölümlerin başlıkları ve parantez içinde verilen alt başlıkları sırasıyla şöyledir:

- 1) Monna Rosa (Birinci Sağnak: Bahar Sağnağı. Gül Sağnağı. Dolunayın Çağrısı.)
- 2) Şahdamar (İkinci Sağnak: Ateş Sağnağı. Güneş Karıncalanmaları.)
- 3) Körfez (Gölge Sağnağı. Akşam Yıldızının Çıkagelişi.)
- 4) Sesler (Dördüncü Sağnak: Geometri Sağnağı. Doğaüstü Kent Çizgileri.)
- 5) Hızır ile Kırk Saat (Beşinci Sağnak: Akış Sağnağı. Geceleyin Âbıhayat İçin Millet Yolculuğu.)
- 6) Taha'nın Kitabı (Altıncı Sağnak: İnsan Sağnağı. İnsanda İnsanlığın Yeşerip Solması ve Yeniden Dirilişi.)
- 7) Gül Muştusu (Yedinci Sağnak: Gök Sağnağı. Yer Sağnağı. Tutuşan Göller. Hıdrellez Rüzgârlarının Kapı Aralayışı.)
- 8) Zamana Adanmış Sözler (Sekizinci Sağnak: Ebedi Yaz Sağnağı. Ruhun ve Tarihin Yıkılıp Yeniden Yapılma Fırtınaları.)
- 9) Çeşmeler (Dokuzuncu Sağnak: Aynalar Sağnağı. Bardaktan Boşanırcasına Paslanan Talihin İçinden Gülümseyen Uygarlık Irmağı.)
- 10) Ayınlar (Onuncu Sağnak: Kuş Sağnağı. Simurg Örneği. Öteye Doğru. Daha Öteye. Daha Öteye.)
- 11) Leyla ile Mecnun (Onbirinci Sağnak: Sevgi Sağnağı. Masallaşan Gerçek. Çile ve Gönül Prizmasından Geçen Yedi Rengin Tek Hakikat Işığına Dönüşmesi.)
- 12) Ateş Dansı (Onikinci Sağnak: Güz Sağnağı. Suyun Sabah Alacakaranlığı Yankısına Dönüşü, Sararıp Dökülürken Çınarların Yaprakları.)
- 13) Alinyazısı Saati (Onüçüncü Sağnak: Kış Sağnağı. Ölüm. Sonra Çark Bir Daha Dönecek: Diriliş.)

Her biri küçük birer şiir olan bu başlıklar, bütün olarak şairin kendi şiirini nasıl değerlendirdiğini göstermektedir. Her başlıkla, o başlığın çerçevelediği şiirlerin temel niteliğine dikkat çekilmektedir. Ana başlıkların bütününde *sağnak* kelimesi değişmeyen bir unsur olarak yer alır. Her defasında bu kelime iki defa tekrarlanmaktadır: İlkinde sağnağın sırası ikincisinde ise tanımı verilmektedir. Dolayısıyla şiir külliyatının bütünü sağnaklar, yani şiddetle yağın yağmur olarak nitelendirilmiş olmaktadır.

Yağmur, İslam dininde Allah'ın rahmetinin bir tezahürünü ifade eder, bu yüzden de geleneksel kültürümüzde yağmurdan rahmet olarak bahsedilir. Kelimenin sembolik olarak geniş bir açılımı vardır. Yağmurun gökten

yere inmesi ile göğün ilahi olanı temsil etmesi birleşir. Vahiy de yağmur gibi gökten yere iner. Vahyin sadece peygamberlere mahsus olmasına mukabil, onun farklı bir biçimi olan ilham, bütün Müslümanlara mahsustur. Buradan hareketle yağmurun ilhamı ifade ettiği sonucuna varabiliriz.

Böylece Sezai Karakoç'un şirinin metafizikle irtibatı da ortaya çıkmış olur. O, bütün şiirini bir yağmur, fakat sağnak bir yağmur olarak nitelendirmekte böylece onun metafiziğe dayalı olarak meydana geldiğini dile getirmiş olmaktadır. Başlıklarda sağnak kelimesinin tamlayanı olarak yer alan diğer imgeler de aslında nitelikleri ve bağlı oldukları bütünle irtibatları itibariyle bize Sezai Karakoç'un şiirindeki sembolik yapının katmanlarını verir.

Bunlar ağırlıklı olarak tabiata ve onunla bağlantılı olarak da medeniyete ve medeniyetin iç boyutu olan tasavvufa aittir. Bunlar, şairin bağlı olduğu alanlardır. Şehre ve modern hayata ait imgeler ise karşısında olduğu, eleştirdiği dünyayı ifade etmektedir. Bunlardan biri de "gül sağnağı"dır. Şiirinde sanki gökyüzünden güller yağar. Monna Rosa şiir kitabı, Bahar Sağnağı ve Gül Sağnağı ile başlar. "Sezai Karakoç'un şiiri 'gül'dür, bile diyebiliriz" (Şengül, 2011: 108). Onun bir şiir kitabının ismi *Gül Muştusu* ismini taşır. "Karakoç'un özünde daima Doğulu bir soluk saklıdır. Şair, Doğu insanının dilsiz masalını anlatan gül habercisi bir Doğuludur" (Akbayır, 2003: 191). O, gül'ü merkeze alarak şiirini gül ile süslemiştir.

Gül rengi, şekli ve kokusu bakımından da çeşitli benzetmelere konu teşkil etmiştir. Bunların başında onun her yönüyle Hz. Peygamber'e benzetilişi gelmektedir. Yûnus Emre'nin, "Çiçek eydür ey derviş gül Muhammed teridir" mısrasında ifade ettiği gibi gülün kokusunu Resûl-i Ekrem'in terinden aldığına inanılır. Halk arasında, "Gül koklamak sevaptır" sözü de daha çok bu çiçeğin Hz. Peygamber'in sembolü olmasından kaynaklanmaktadır.

Sezai Karakoç, geleneksel şiirde olduğu gibi gül imgesiyle sembolize ettiği en önemli şahıs Hz. Muhammed'dir (s.a.v.) Bu geleneksel imge Karakoç'un şiirinde aynı zamanda dini bir imgeye dönüşür. Gül Muştusu isimli şiir buna örnektir:

Gül gelecek,
Kıyamet demek gülün geri gelişi demek
Gül, Peygamber muştusu, Peygamber sesi. (Karakoç, 2009: 379)

Şiir kitaplarından birinin adı Gül Muştusu olan Sezai Karakoç'ta gül çok defa İslâm'ın "ba'sü ba'delmevt"inin, dirilişin sembolüdür: "*Kıyamet demek gülün geri gelişi demek / Gül peygamber muştusu, peygamber sesi.*"

Kitaba "Gül Muştusu"nun isim olarak verilmesi de bilinçli bir tercihtir. Çünkü Türk Edebiyatı'nda, Türk şiir geleneğinde gül kadar değişik benzetme ve mecazlara konu olmuş başka bir çiçek yoktur.

Sezai Karakoç'un en büyük sevgilisi Allah'tır şüphesiz, fakat o, bu en büyük sevgilinin güzelliğini Hz. Peygamber ile dünyada sürdürdüğüne inanır.

İndirmek yeryüzüne Allah'ın rahmetini
Bir gül gibi sunmak dünya saltanatına

Şair, çağdaş bir mesnevi örneği sayılabilecek “Gül Muştusu” şiirinde “diriliş” fikrinin gül imgesi ile birlikte Peygamberimizden gelecek yardımla gerçekleşebileceğini gösterir bize. Şairin arzuladığı, bir gül mevsimi; yani diriliştir. Bu gül mevsiminin gelebilmesine yardımcı olacak kişi de güle dair tüm vasıfları yüklenen Peygamber Efendimizdir. “Sezai Karakoç, Gül Muştusu’nda klasik şiirimizin en önemli mazmunlarından biri olan gül’ü yeni ve çağdaş bir anlamı çağrıştıracak bir şekilde modern şiirimize kazandırmış, onu şiirin odağı yapmıştır.” (Akbayır, 2003:185). Gül Muştusu’nda Karakoç’un “Dua”sı şöyledir:

Yetiş ayağının tozu olduğumuz peygamber
Yetiş her zaman diri olan varlığıyla
Yetiş yak lâmbamızı
Yetiş aydınlat karanlığımızı
Yetiş yeşillendir çöllerimizi
Yetiş dirilt insanımızı
Seni sevenin ismiyle yetiş bize
Yetiştir bize
Günahlarımızı kül edecek ateş harmanını
Verim yağmuru insin ülkemize (Karakoç, 2009: 403)

Şair, gül imgesine mistik ve metafizik anlamlar da yükleyerek gülün manevi yönüne dikkat çeker. Karakoç, Allah’a dua ederek Peygamberimizden yardım isteyerek Müslümanlara yardım etmesini, yeni nesillerin İslam ahlakıyla yetişmesini ister. Şair, gül imgesini manevi değerler içerisinde irdeler:

Dün bir gül düştü bir taraçadan
Bahar gelmiş dedim başımı kaldırmadan
Andım o gençlik günlerini güneş kızıl bir duman
Sense yüzünden göğsünden ellerinden gül akan (Karakoç, 2009: 442)

Divan edebiyatında gül-bülbül mazmunuyla kullanılan gül imgesi modern Şiirde Sezai Karakoç tarafından da çokça kullanılmıştır. O hem düşünce hem de sanatını icra etme yönüyle geçmişiyle iç içe olan modern bir şairdir. “Sense yüzünden göğsünden ellerinden gül akan” mısrasında halin gereğine aykırı olan bir durumla imgesel bir yaklaşım sergilenmiştir.

Gül şarabından içtik sabahları
Namazın ta kendisi gül şarabı
Bir şarap oruçlarımızdır damıtını (Karakoç, 2009: 384)

Karakoç, “gül” imgesine maddi ve manevi değerler yükleyerek gülün anlam dünyasını daha da zenginleştirir. Gül ile bahar arasında bağlantı kuran şair, bu sayede bir “diriliş” metaforu oluşturur. Gül, farklı bir özellik kazanarak ölüleri diriltecek bir nesneye dönüşür:

Ölülerin üstüne dikilen güller
Onları diriltmeye yeter
Yeter ki insanın canını yeşertecek

Yaradılış baharının soluğu üfürülsün yüceden (Karakoç, 2009: 382)

Sezai Karakoç, gülü “diriliş”i gerçekleştirecek imge olarak algılar. Böylece gül, imgesel bakımdan inanç değerleri açısından yeni çağrışımlar oluşturur. Şair, gül sayesinde sisten, karanlıktan, karabasandan ve ölüm korkusundan çıkılabileceğini ifade eder:

Çıkarız birbir bir sisten
Çanların alaca karanlığından
Toprak karabasanından
Ölüm kasabasından
Gün doğusuna
Sabah çağrısına
Diriliş pazarına
Gül şarabının
Atları yerinden sıçratan
Coşkunluğu sarhoşluğuyla (Karakoç, 2009: 385)

Sezai Karakoç, diriliş pazarına çıkış yolu olarak gül şarabını gösteriyor. O gül şarabı öyle bir şaraptır ki atları yerinden sıçratan coşkunluğa sahiptir.

“Gül Muştusu”nda “gülün anlam çerçevesi” daha çok soyut ve manevi kavramlar üzerine kurulmuştur. Bu şiirde gülün dikkat çeken anlamları şunlardır: bahar sesi, peygamber sesi, öz, gönül, uygarlık, bahar, doğum, diriliş haber, Hızır fisıltısı, baharın salâvatı; şurup, şerbet, sebil, ağaç; namaz, çizgi, türkü; yaralı, çocuk, haberci, hayat, tazelik, güzellik, iyilik, sevgi, barış vb.” (Akbayır, 2003:188) aşağıda kıyamet-gül, gül-peygamber muştusu, peygamber sesi, gül-Doğu’nun açılan alınyazısı ve gül-yırtılan kalbimin çile çiçeği benzetmeleri birer imge örnekleridir.

Kıyamet demek gülün geri gelişi demek
Gül peygamber muştusu peygamber sesi
Doğunun açılan alınyazısı
Yırtılan kalbimin çile çiçeği (Karakoç, 2009: .379-380)

Gül, bireyin iç dünyasında farklı imajlar oluşturur. Gül’ün peygamber imgesi içerisinde verilmesi, şairin güle verdiği önemi gösterir. Gül, yeni yıl gibi bir başlangıçtır, bir tazelikdir. Gül aynı zamanda birçok güzelliğin habercisidir:

Dicle’yle Fırat arasında
Bir eski şehir cennet titremesi
Sarı güller çevirmiş dört yanını
...
Gül bir yeni yıl gibi
Yetişir evlere muştusu gibi
Hızır fisıltısı say onu
Baharın salâvatı güller
Yeryüzüne gelerek sabahları (Karakoç, 2009: 372-373)

Sezai Karakoç, çocukluğunda yaşadığı yerleri şiirine her zaman nakşeden bir şairdir. Dicle’yle Fırat arası şehir

onun her zaman koştugu, oynadığı yerlerdir. Çok şanslıdır ki bu yöreler dirilişin de gerçekleşeceği yerlerdir. Yukarıda da gül imgesi tüm bağdaştırmaları ve halin gereğine aykırı kullanımlarla kendisini hissettirmektedir. “Cennet titremesi” alışılmamış bağdaştırma örneğidir. Gül “Hızır fısıltısı”dır, “baharın salavatı”dır.

Sezai Karakoç’un şiir ülkesinde her taraf gül kokar. “O ülkede gül kurtarıcı bir imgedir. Nişanlarda gül şerbeti içilir. Hastalara gül şurubu ilaç niyetine verilir. Gül, baharın “salâvatı”dır. Hızır’ın fısıltısıdır. Gül, bir yeni yıl gibi evlere muştı getirir. O ülkede tabutlar gül ağacından yapılır. O ülkenin zenginliği “baharda çobanların kavallarında, çocukların türkülerinde”dir. Gülleriyle zengindir bu ülke.

Dicle’yle Fırat arasında
İpekten sedirlerinde Kur’an okunan
Açık pencerelerinden gül dolan
Güneşin beyaz köpüklerinde yanmış
Bir şehir bir eski kanatlar ülkesi
Ölüm kıyısında bahar bekleyen
Gül ağacından tabut yapıp içine giren
Ülke (Karakoç, 2009: 373)

Dicle ve Fırat nehirlerinin geçtiği yerlerde inanç kavramı önemli bir yer tutar. İnsanlar sedirlerinde Kuran okurlarken pencerelerinden içeriye gül kokuları dolar. Bu memleket gül memleketidir:

Gül uygarlığı
Gül şarabının uygarlığı
Gül kokusundan mest olup
Ölüyken dirilenler gibi
Ağacağız kente şimdi (Karakoç, 2009: 386)

Bu mısralarda şair, uygarlığımızı tanımlarken “gül uygarlığı” tanımını yapıyor. Daha önce de dile getirdiğimiz gül imgesi İslam ve Anadolu coğrafyasının önemli unsurlarından biridir. “Karakoç, medeniyetin, her şeyden önce bir umut, bir özgüven, kalbin sağlam bağlarla hakikate bağlanması olduğunu, onun bu yollarla kurulabileceğini hatırlatır. Okuru, hüznün darboğazından çekerek alır ve ona içsel bir coşku yaşatır.” (Aydoğan, 2003: 257). Bu şekilde Sezai Karakoç, “gül sağnağı” ile bütün insanlığa açılarak, insanlığın bu sağnakta nasibini almasını ve İslami dirilişin gerçekleşmesini arzular.

Şair, “Körfez” adlı şiir kitabında yer alan “Çocukluğumuz” adlı şiirde gülü Allah’ın sonsuz iyilik güneşinin teri olarak tarif eder:

Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah, şahdamarımdan yakın bana benim içimde

Annem bana gülü şöyle öğretti
Gül, Onun, o sonsuz iyilik güneşinin teriydi (Karakoç, 2009: 97).

Sezai Karakoç’un birçok şiiri olmasına rağmen, onun ismiyle neredeyse bütünleşmiş şiiri Monna Rosa (Mona Roza)’dır. İmkânsız aşkın en güzel şiirlerinden olan Monna Rosa, şiirin ilk versiyonunda ilham kaynağı

Muazzez Akkaya ismini akrostiş olarak vermesiyle de ayrı bir özelliğe sahiptir. Monna Rosa, ifadesi Latince asıllı olup *Tek/bir gül* anlamına gelir. Şiirdeki sevgili “gül” imgesiyle verilmiştir. Bu şiir ilk olarak 1952’de Hisar dergisinde, sonra Aralık 1952’de Mülkiye dergisinde çıkar. 27 Nisan 1956’da ise Büyük Doğu’da “Mona Roza” başlığıyla yayımlanır. “Mona Rosa” dört kısımdan oluşur: *Aşk ve Çileler, Ölüm ve Çerçeveseler, Pişmanlık ve Çileler, Ve Mona Rosa*. Bu yazıda ele alınan şiir akrostişin olduğu kısım “Aşk ve Çileler” başlığını taşır. Şair, Bütün şiirlerini topladığı *Gün Doğmadan* adlı kitabında şiirdeki bazı kısımları değiştirerek akrostişi bozar. Monna Rosa’nın ilk kesitinde bir gül sağnağı vardır sanki. Şiirine sanki gökyüzünden güller yağar. Şiire “*Monna Rosa, siyah güller, ak güller*” dizesi ile başlayan şair, gül ile imgelediği sevgiliyi siyah ve ak güller içerisinde algılar:

Monna Rosa, siyah güller, ak güller;
Gülce'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister;
Ah, senin yüzünden kana batacak,
Monna Rosa, siyah güller, ak güller! (Karakoç, 2009: 13).

Siyah gül ve ak gül imgeleri, şiirin bütününde yer alan tezadı ve trajediyi güçlendirir. Siyah ile ak arasındaki tezatlık, ayrılık ile kavuşmayı da hatırlatır. Burada imkânsız bir aşk ön planda olduğundan anlatıcı sevgiliyi önce siyah renk bağlamında düşünür. Şiirin devamında yine gül imgesi ön plandadır. İkinci dizede geçen Gülce, Geyve olarak da bilinir. “Geyve veya Gülce, sevgilinin adeta imgesi konumundadır” (Karabulut, 2021: 90). Gülce, Sakarya iline bağlı, gülleriyle de meşhur bir ilçe olup şiirdeki maşuk Muazzez Akkaya’nın da memleketidir. Üçüncü dizede geçen “kanadı kırık kuş” ise bülbülü ve imgesel olarak aşığı karşılar.

Altın bilezikler, o korkulu ten,
Cevap versin bu kanlı kuş tüyüne;
Bir tüy ki, can verir bir gülümsesen,
Bir tüy ki, kapalı geceye, güne;
Altın bilezikler, o korkulu ten! (Karakoç, 2009: 17).

Sevgiliyi gül imgesi içerisinde algılayan şair, artık *kanlı kuş tüyüne* dönüşmüştür. Bu husus Divan şiirinde güle kavuşmak isteyen bülbülün dikenlere takılarak kanlar içerisinde kalmasını hatırlatır. Monna Rosa şiirinde gül imgesiyle verilen sevgili, imkânsız aşkın verdiği ümitsizlikle kanlı bir tabloya sebep olur. Şiirin ilk kesitinde sevgiliden merhamet isteyen ve “*senin yüzünden kana batacak*” diyen aşık, ümidi kalmayınca şiirin sonunda “*kanlı kuş tüyü*”ne dönüşür.

3. SONUÇ

Sezai Karakoç’un şiir ve fikir yapısında “sağnak” kavramı önemli yer tutar. Karakoç, sağnak ifadesini “yağmur”, “bereket”, “arınma” ve “diriliş” anlamlarında kullanır. Sezai Karakoç’un şiirlerinin merkezinde yer alan en önemli unsurlardan biri de “gül”dür. O, gül’ün rengini ve kokusunu adeta şiire aktarır. Sezai Karakoç, gül imgesiyle Hz. Muhammed’e birçok gönderme yapar. Şair, çağdaş bir mesnevi örneği sayılabilecek “Gül Muştusu” şiirinde Peygamberimizin yardımıyla “diriliş”in gerçekleşeceğini ifade eder. Bu ise İslam’ın

merkezde olduğu bir diriliştir: “Gül gelecek, / Kıyamet demek gülün geri gelişi demek / Gül, Peygamber muştusu, Peygamber sesi.” Karakoç’un şiir kitabında bulunan sağnaklardan biri de “gül sağnağı”dır. Monna Rosa şiir kitabı, “Bahar Sağnağı” ve “Gül Sağnağı” ile başlar. Şair daha ilk şiirlerinde okuyucuyu adeta bir gül bahçesine davet eder. Hatta onun şiirinin “gül şiiri” olduğu da söylenir. O, gül’ü merkeze alarak şiirini süsler. Sezai Karakoç’un en büyük sevgilisi Allah’tır şüphesiz, fakat o, bu en büyük sevgilinin güzelliğini Hz. Peygamber ile dünyada sürdürdüğüne inanır. Karakoç’un “Diriliş” felsefesi ile gül arasında ilişki vardır. Gül imgesinin oluşturduğu çağrışımlar, bir inanç sistemi ile ilgilidir. Sezai Karakoç, diriliş pazarına çıkış yolu olarak gül şarabını gösteriyor. Ona göre gül “Hızır fısıltısı”dır, “baharın salavatı”dır. Sezai Karakoç’un şiir ülkesinde her taraf gül kokar. O ülkede gül kurtarıcı bir imgedir. Sezai Karakoç’un şiirde “gül” imgesi ön plandadır. Monna Rosa’nın ilk kesitinde bir gül sağnağı vardır sanki.

Şiirine sanki gökyüzünden güller yağar. Şiire “Monna Rosa, siyah güller, ak güller” dizesi ile başlayan şair, gül ile imgelediği sevgiliyi siyah ve ak güller içerisinde algılar: “Monna Rosa, siyah güller, ak güller; / Gülce’nin gülleri ve beyaz yatak.” Sonuç olarak Sezai Karakoç’un şiirlerinde gül, “Peygamber sesi, bahar sesi, sevgili, doğum, diriliş, haber, öz, gönül, iyilik, sevgi, barış, hayat, tazelik, güzellik” vb. anlamlarında “sağnak” halinde yer alır.

KAYNAKÇA

- Akbayır, S. (2003). Gül Muştusu’na dair bir yorum denemesi. Hece: Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç, 7(73), 185-197.
- Karabulut, M. (2021), Sezai Karakoç’un “Monna Rosa” şiirinde göçmenlik teması. Bizim Külliye Dergisi, Sayı: 90, Aralık-Ocak-Şubat 2021-2022.
- Karakoç, S. (2009). Gün Doğmadan. Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Şengül, S. (2011). İmge ve üslup tercihleri bakımından Necip Fazıl ve Sezai Karakoç’u okumak, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Yaşar, H. (2012). Sezai Karakoç’un İmge Evreni Bağlamında ‘Tut’ Şiirinin İmgesel Çözümlemesi. Esosder, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11(42), 264-275.